

A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság

Kfv. III. 37.859/2015/7.szám

A Kúria a (...) jogtanácsos által képviselt (...) felperesnek a (...) jogtanácsos (...) által képviselt Magyar Nemzeti Bank alperes ellen fogyasztóvédelmi ügyben hozott közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránt indított perében a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság előtt 28.K.31.477/2014. szám alatt megindult és a Fővárosi Törvényszék 2015. június 24. napján kelt 1.Kf.650.030/2015/6. számú jogerős ítéletével befejezett perében a fenti számú jogerős ítélet ellen az alperes által 20. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán az alulírott napon megtartott nyilvános tárgyaláson meghozta az alábbi

ítéletet:

A Kúria a Fővárosi Törvényszék 1.Kf.650.030/2015/6. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a Kúria az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 50.000 (ötvenezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A feljegyzett felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen további felülvizsgálatnak helye nincs.

Indokolás

A felperes a pénzügyi tranzakciós illetékről szóló 2012. évi CXVI. törvény (a továbbiakban: Pti.) hatálybalépését követően 37 pénzforgalmi terméket érintően, összesen 45 díjtételének számítási módját változtatta meg 2013. január 1-jétől úgy, hogy az addig fix összegű díj helyébe egyes esetekben a megtartott, más esetekben a megemelt fix összeg + tranzakciós összeg 0,1%-a, maximum 6.000 forint díj lépett. Erről a felperes a 2012. decemberi számlakivonatokon is tájékoztatta a fogyasztókat, akik az egyoldalú szerződésmódosításhoz kapcsolódó jogaikkal - a felmondással, vagy a szerződésmódosítás tudomásulvételével - élhettek. A felperes a Pti. hatálybalépésére történő hivatkozással 40 számlaterméket érintően 57 db, korábban ingyenesen vagy díjmentesen, avagy 0 forintos díjazásúnak jelölt szolgáltatását a tranzakciós összeg 0,1%-a, illetve 0,2%-a, maximum 6.000 forint díjhoz kötötte.

Az alperes jogelődje (a továbbiakban: alperes) a pénzügyi szervezetek állami felügyeletéről szóló 2010. évi CLVIII. törvény (a továbbiakban: Psztv.) 64. § (1) bekezdése, valamint 73. § (1) bekezdés alapján eljárva a 2014. március 10. napján kelt H-FH-1-B-43/2014. számú határozatának I. pontjában a pénzforgalmi szolgáltatások nyújtására irányuló szerződésben foglalt díj számítási módjának az ügyfél számára hátrányos, egyoldalú módosítását tiltó jogszabályi rendelkezése miatt megtiltotta a felperesnek a jogsértő magatartás folytatását, és 40.000.000 forint fogyasztóvédelmi bírságot szabott ki. A határozat I/A. pontjában határidővel kötelezte a felperest a díjtöbblet visszatérítésére, míg az I/B. pontjában a végrehajtásról történő tájékoztatásra. A határozat II. pontjában a pénzforgalmi szolgáltatások nyújtására irányuló szerződés új díj bevezetésével történő, hátrányosan egyoldalú módosítását tiltó jogszabályi rendelkezés megsértése miatt tiltotta meg a felperesnek a jogsértő magatartás folytatását, és vele szemben 50.000.000 forint fogyasztóvédelmi bírságot szabott ki. A határozat II/A. pontjában határidővel kötelezte a felperest a díjtöbblet visszatérítésére és a II/B. pontban a végrehajtásról történő tájékoztatásra. A határozat indokolása szerint a felperes a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Hpt.) 2. számú mellékletének I. fejezete 9. pontjában meghatározott pénzforgalmi szolgáltatás nyújtása során megsértette a Hpt. 210. § (11) és (12) bekezdését. A felperessel szembeni intézkedések jogalapjaként a Psztv. 61. § (4) bekezdés a), c), e), i) pontjait, 71. § (1) bekezdését, és 72. § (1) bekezdés a) pontját jelölte meg.

A felperes keresetében az alperes határozatának felülvizsgálatát és hatályon kívül helyezését kérte, amelynek elbírálása során az elsőfokú bíróság a keresetnek részben helyt adva az alperesi határozat rendelkező részének II., II/A., II/B. pontjait hatályon kívül helyezte, és e tekintetben az alperest új eljárásra kötelezte, míg ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában a Hpt. 210. § (3), (4), (11) és (12) bekezdésére, valamint a fogyasztói kölcsönszerződésben pénzügyi intézmény által alkalmazott általános szerződési feltételekben szereplő egyoldalú szerződésmódosítási jog tisztességtelenségéről szóló 2/2012. (XII.10.) PK. véleményben foglaltakra hivatkozott. Megállapította, hogy a tranzakciós illeték bevezetése megalapozhatja egyéb feltételek fennállása esetén a felperesnek az ügyfélre kedvezőtlen egyoldalú szerződésmódosítását, de csak oly módon, hogy a fix díjat emeli meg a számítási mód megváltoztatása nélkül, és ennek mértéke nem haladhatja meg a felperest a Pti. alapján terhelő tranzakciós illetékfizetési kötelezettség mértékét. A számítási mód megváltoztatásával megemelt díjtétel az ügyfél számára kedvezőtlen, azért az a Hpt. 210. § (12) bekezdésébe ütközik. Az „új” díjakról az volt az álláspontja, hogy

a felperes egy meglévő, a Pti. hatálybalépése előtt ingyenesen biztosított szolgáltatásának a díját emelte meg és nem egy, addig a felek közötti jogviszonyban nem létező új díjat, költséget vezetett be, azaz egy meglévő díjmentes szolgáltatását tette díjkötelessé, amelyet az alperes által hivatkozott Hpt. rendelkezés nem tilt. Utalt arra, hogy a Hpt. 210. § (11) bekezdésében meghatározott díjemelés csak akkor tekinthető jogszerűnek, ha az egyebekben megfelel a PK. véleményben rögzített arányosság, átláthatóság, és szimmetria elveinek is. Mindezeket a körülményeket az alperes elmulasztotta megállapítani, és értékelni, ennél fogva e tekintetben a bíróság a határozatot nem vizsgálhatta felül. Az elsőfokú bíróság azon megállapításra jutott, hogy az alperes csak részben tárt fel helyesen az ügyben irányadó tényállást. Az új eljárásra előírta, hogy az ítéletben, valamint a PK. véleményben kifejtettek alapján lefolytatott ellenőrzés eredményeként kell megállapítani, hogy a felperes egyoldalú díjemelésével sértette-e a Hpt. 210. § (12) bekezdésében foglaltakat. Rámutatott arra is, hogy a bírság mérlegelése során nem mellőzhető, hogy a felperes a korábban eljáró pénzügyi felügyeletről a döntés meghozatala előtt milyen állásfoglalásokat kapott, és amennyiben a felperes a felügyelet iránymutatása alapján döntött jogszabálysértően, akkor vele szemben bírság nem alkalmazható.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes és az alperes is fellebbezést terjesztett elő. A fellebbezések elbírálása során a Fővárosi Törvényszék, mint másodfokú bíróság a felperes fellebbezését alaposnak, az alperes fellebbezését alaptalannak értékelte, az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatva az alperes 2014. március 10. napján kelt H-FH-I-B-43/2014. számú határozatának I., I/A. és I/B. pontjait hatályon kívül helyezte, és az alperest a díjszámítási mód megváltoztatása körében új eljárásra kötelezte, míg az elsőfokú ítéletnek a hatályon kívül helyezéssel rendelkező helyben hagyása mellett az alperest új eljárásra kötelező, valamint a felperest perköltség és illeték viselésére vonatkozó rendelkezéseit mellőzte.

A másodfokú bíróság a tényállást kiegészítette és ennek alapján az elsőfokú bíróságtól nagyobb részt eltérő álláspontot alakított ki.

Kifejtette, hogy a jogalkotó a Pti.-ben fő szabályként az ügyfél által kezdeményezett és a rendelkezése alapján a pénzforgalmi szolgáltató, a pénzváltási tevékenység végzésére jogosult hitelintézet és a pénzváltás közvetítésére jogosult kiemelt közvetítő által végrehajtott pénzügyi műveleteket sújtotta műveletenként 0,3%-os, maximum 6.000 forintos illetékkel, amelynek a költségvetés részére történő megfizetésére közvetlenül a hitelintézetet kötelezte. A törvényi szabályozásból kitűnik, hogy mivel a jogalkotó a tranzakciós illeték összegének az ügyfélre történő áthárítását nem tilalmazza, a tranzakciós illeték nem a

hitelintézet tevékenységével összefüggő költségvetési bevétel, hanem a hitelintézet költségét meghatározott összeggel megemelő olyan költségvetési bevétel, amelynek alapjául az ügyfél rendelkezése szerint, a hitelintézet szolgáltatásával megmozgatott pénzösszeg szolgál. A tranzakciós illeték ügyféli rendelkezéshez kapcsolódik, ezért az az ügyfelet terheli, azonban megfizetéséről a hitelintézetnek a Pti. 8. § (1) bekezdése alapján kell gondoskodnia, és erről az ügyfélnek a Pti. 7. § (3) bekezdése szerint kell elszámolnia. Nyilvánvaló ezért, hogy a tranzakciós illeték befizetésével a hitelintézeteknek a pénzügyi szolgáltatás nyújtásával kapcsolatos költségein túl, költségei merülnek fel. A tranzakciós illeték bevezetése olyan új jogszabályi környezetet teremtett, amely jogos indokul szolgál ahhoz, hogy a hitelintézet a szolgáltatási díjai meghatározásánál a tranzakciós díjat figyelembe vegye, annak összegével azokat megemelje. Erre az egyoldalú, az ügyfél részére kétségtelenül kedvezőtlen szerződésmódosításra ad lehetőséget a Hpt. 210. § (11) bekezdése, amelyre az elsőfokú bíróság helytállóan utalt.

Rögzítette a másodfokú bíróság, kétségtelen egyetlen jogszabály nem ad fogalmi meghatározást az új díjra, vagy a díj és a számítási mód összefüggésére, ezért e törvényi meghatározásoknak csak a szövegkörnyezettel együtt lehet és kell - az alaptörvényi jogértelmezés mezsgyéjén - értelmet és jelentés tulajdonítani. Ilyen megközelítésben egyértelmű, hogy a díj nem azonos a mértékkel, de nem azonos a számítási móddal, vagy csak egy valamilyen matematikai művelettel előállítható pozitív összeggel, vagy pusztán a fizetési kötelezettséggel. A díj a törvény felfogásában, de hétköznapi értelemben is valamilyen szolgáltatás ellentételezésének kifejezése, amely lehet számszerűen leírt, vagy akár matematikai művelettel előállítható összeg is. A Hpt. 210. § (12) bekezdésében megfogalmazott jogalkotói szándék világos: a tartós pénzügyi jogviszonyokban az egyes szolgáltatások díjának végösszegét matematikai trükkkel nem lehet egyoldalúan megemelni. Kifejtette a másodfokú bíróság, hogy nem vitásan a felperes megváltoztatta a szolgáltatási díjai számítási módját, amelynek fix összegű részei - több díj esetében - meghaladták a korábban meghatározott fix díjat. Ez a módosítás - a Pti. rendelkezéseitől függetlenül - kétségtelenül az ügyfelekre hátrányosabb díjakat eredményezett. Az alperes és az elsőfokú bíróság azonban nem vizsgálta, hogy a díj megemelkedése az ügyfél hátrányára milyen okra vezethető vissza, a díj végösszege meghaladja-e az alapösszegnek a tranzakciós illetékekkel megemelt összegét, vagy azon belül marad-e. A Fővárosi Törvényszék egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy a díj és ezzel összefüggésben a törvényszövegben használt „új díj” csak egy szolgáltatás ellenszolgáltatásaként értelmezhető. Egy szerződésben díj önmagában nem állhat, ezért csak azzal a szolgáltatással együtt nevesíthető, amelyre vonatkozik. Ezzel szemben egy szerződésben a szolgáltatás

önmagában is értelmezhető. Az a körülmény azonban, hogy egy szerződés a szolgáltatás ellenszolgáltatását ingyenesként, összegszerűen meg nem jelöltként, avagy 0.- forintként jelöli meg, nem jelenti azt, hogy a szolgáltatásnak ne lenne ellenértéke, csak azt jelzi, hogy arra a szolgáltatást nyújtó meghatározott összeg formájában nem tart igényt. Több szolgáltatás, úgynevezett szolgáltatási csomag esetén a hitelintézet az egyes szolgáltatásokkal kapcsolatos költségeit csoportosíthatja, optimalizálhatja, és dönthet akként, hogy noha egyes szolgáltatásra költségei merülnek fel, azok fedezetét nyeresége terhére vagy más módon teremti elő. Az azonban egyetlen hitelintézettől sem várható el, hogy ingyenesen, díjmentesen, vagy 0.- forintért mást terhelő olyan illetéket vállaljon át, amely saját üzemi működésén körén kívül esik, a szerződés megkötését követően merül fel. Hangsúlyozta a másodfokú bíróság, hogy a Hpt. 210. §-ának (12) bekezdésében a jogalkotó a szerződésbe új díj bevezetését tilalmazza, azaz egy meglévő szerződésnek egy szolgáltatással és ahhoz kapcsolódó díjjal történő kibővítését, amely a szerződő felek eredeti megállapodásában nem szerepelt. Ennek megfelelően a 40 számlaterméket érintően 57 db korábban ingyenesen, majd díjmentesen vagy 0.- forintos díjazásúnak jelölt szolgáltatásnak a Pti. hatálybalépése után az ügyfél által fizetendő díjhoz kötése nem minősül új díj bevezetésének.

Megállapította a másodfokú bíróság, hogy a felülvizsgált határozat 2. számú mellékletében megjelölt, e körbe tartozó szolgáltatások díját a felperes az érintett összeg 0,1%-ában, illetve 0,2%-ában, maximum 6.000 forintban állapította meg, így az általa közzétett díj a Pti. által megállapítandó illeték összegén belül maradt, azaz a felperes szolgáltatása tulajdonképpen változatlanul ingyenes, a fizetendő díj a tranzakciós illeték egy részét tartalmazza, illetve maximált összeg esetén azzal azonos, ezért a fizetendő díjak megállapításánál a felperes a Hpt. 210. § (11) bekezdésében biztosított, egyoldalú szerződésmódosításra lehetőséget adó keretben maradt. Helytállóan döntött ezért az elsőfokú bíróság, amikor a határozat II., II/A., II/B. pontjait hatályon kívül helyezte, de tévedett, amikor a díj összegének vizsgálatához az alperes új eljárását tartotta szükségesnek.

Mindezért a Fővárosi Törvényszék az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, a határozat I., I/A., I/B. pontját hatályon kívül helyezte, és az alperest e körben új eljárásra kötelezte, ezzel szemben a határozat II., II/A., II/B. pontjaival kapcsolatosan az új eljárásra kötelezést mellőzte a hatályon kívül helyezésre vonatkozó rendelkezés helybenhagyása mellett.

A jogerős ítélet ellen az alperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, amelyben annak hatályon kívül helyezését és a kereset elutasítását kérte. Másodlagosan a hatályon kívül helyezés mellett

kérte a másodfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását. Arra hivatkozott, hogy a jogerős ítélet sérti a régi Hpt. 210. § (12) bekezdésében ,a Pti. 5. §-ában, és a Pp. 339. § (1) bekezdésében foglaltakat. Kifejtette, hogy a perben két jogkérdésben kellett állást foglalni. Nevezetesen, hogy jogellenes volt-e, hogy a felperes egyes díjai szerződésben meghatározott számítási módját egyoldalúan módosította, illetve e módosítás az ügyfelek (fogyasztók) számára kedvezőtlen volt-e vagy sem (a közigazgatási határozat rendelkező részének I., I/A., I/B) pontja).

Kifejtette az alperes, hogy a felperes általa sem vitatottan egyoldalú szerződésmódosítással összesen 45 díjtétele számítási módját módosította, mégpedig akként, hogy a pénzforgalmi termékek díjaira vonatkozó fix összegű díjszámítási módot olyan módon változtatta meg, hogy a módosítást követően a fogyasztók díja egy olyan képlettel volt meghatározható, amelynek az egyik eleme fix összeg volt, a másik pedig a tranzakcióval érintett összegtől függő százalékos érték, amelyet a felperes 6.000 forintos összeghatárban maximalizált. Leszögezte, a perben nem volt vitatott, hogy az az egyoldalú módosítás kedvezőtlen volt az ügyfelek számára, mivel költségeik nyilvánvalóan nőttek, ami a régi Hpt. 210. § (12) bekezdését sértette. Az alperes álláspontja szerint a Pti. által meghatározott pénzügyi tranzakciós illeték fizetésére kötelezett személy nem az ügyfél (fogyasztó), hanem egyértelműen a pénzügyi intézmény, a Pti. 5. §-ában foglaltak szerint. A jogszabály a pénzforgalmi szolgáltatót, jelen esetben a felperest határozta meg az illeték alanyaként, amin az a körülmény sem változtat, hogy az illeték alapját az ügyfelek által a pénzforgalmi szolgáltató útján elvégzett tranzakciók képezik. Tévedett ezért a másodfokú bíróság, amikor azt állapította meg, hogy a Pti. 7. § (3) bekezdése és 8. § (1) bekezdése alapján a tranzakciós illeték az ügyféli rendelkezéshez kapcsolódik, ezért az az ügyfelet terheli. Ezzel szemben arról van szó, hogy a felperes nem megfizeti az ügyfelei terhét és ezt követően elszámol velük, hanem megfizeti a saját adókötelezettségét, erről tájékoztatja az ügyfeleit. Hangsúlyozta az alperes, hogy az ügyfelek vonatkozásában a pénzügyi tranzakciós illeték bevezetése nem eredményezett tehernövekedést. Ami az ügyfelek számára tehernövekedést eredményezett, az az volt, hogy a felperes a pénzügyi tranzakciós illeték jelentette költséget áthárította az ügyfeleire. Az ügyfeleket a pénzügyi tranzakciós illeték jogcímén nem terheli fizetési kötelezettség (amely közteher). Az alperesi álláspont szerint a régi Hpt. 210. § (12) bekezdésében foglaltak körében - szemben a másodfokú bíróság álláspontjával - nem releváns az, hogy az ügyfelek terheinek növekedése milyen okra vezethető vissza, ezért ezen ok nem vizsgálendő és nem vizsgálható, a szóban forgó jogszabályhelyben írt rendelkezés nyelvtani értelmezése alapján ugyanis megállapítható, hogy a számítási módnak az ügyfél számára kedvezőtlen egyoldalú módosítása mindenképpen tilos, függetlenül

attól, hogy mi a módosítás oka. Miután a módosítás a korábban hatályos díjakra vonatkozóan történt, annak hátrányos jellegét is azokhoz képest kell vizsgálni. Nincs jelentősége tehát annak, hogy a felperes csak a tranzakciós érték mértékével emelte-e meg a díjait, ha az egyoldalú módosítás hatálybalépését követően érvényes díjak - már csak a fix díjrész magasabb összege okán is - egyértelműen és minden esetben magasabbak voltak a korábban hatályos díjaknál. A szolgáltatás drágulása pedig egyértelműen hátrányos a fogyasztókra nézve. Utalt arra is az alperes, hogy azért is hibás a másodfokú bíróság logikája, mert az a kérdés, hogy a megfizetendő pénzügyi tranzakciós illeték költség címén áthárított díjemelés mértéke meghaladja-e azt a szintet, amit a pénzügyi tranzakciós illeték indokolt volna, csak akkor merülhetett volna fel, ha a felperes nem változtatta volna meg az érintett díjak számítási módját. Ha nő a díj mértéke a számítási mód megváltoztatása miatt egyértelmű a régi Hpt. 210. § (12) bekezdésének megsértése. Az alperes megítélése szerint a másodfokú bíróság döntése a régi Hpt. 210. § (12) bekezdésébe ütközik, ugyanis egy olyan feltétel vizsgálatát teszi kötelezővé, amelyet a jogszabályi rendelkezés nem tartalmaz. A másodfokú bíróság döntése figyelmen kívül hagyja a Pti. 5. §-ában foglaltakat is.

A perben eldöntendő másik jogkérdést illetően - hogy vezetett-e be a felperes új díjat (közigazgatási határozat rendelkező részének II., II/A. és II/B.) pontja), az alperes álláspontja az volt, hogy a felperes azzal, hogy a korábban díjmentesként vagy 0.-forintosként meghatározott pénzforgalmi szolgáltatásai vonatkozásában egyoldalúan különböző mértékű és számítási módú díjat vezetett be, megsértette a régi Hpt. 210. § (12) bekezdését, mivel a fogyasztók szempontjából új - addig nem létező, így addig fel sem számított - díjat vezetett be. Hangsúlyozta e körben az alperes, hogy a Pszttv. 4. § (1) bekezdés c) pontja és 64. § (1) bekezdés a) pontja alapján a régi Hpt. 210. § (12) bekezdésében írt rendelkezés fogyasztóvédelmi rendelkezésnek minősül, ezért az új díj fogalmát a fogyasztók szempontjából kell vizsgálni. A díj fogalmának meghatározása körében az alperes arra hivatkozott, hogy a pénzforgalmi szolgáltatás nyújtásáról szóló 2009. évi LXXXV. törvény (a továbbiakban: Pft.) a díj fogalmát a fizetési kötelezettséggel azonosítja, a Magyar Bankszövetség által 2012-ben kiadott Hitelintézeti Fogalomtár alapján a díj a bank által nyújtott szolgáltatás teljesítéséért nyújtott pénzösszeg, a hétköznapi szóhasználat pedig a díj fogalmát a kifizetéssel azonosítja, a díj valaminek a költsége, ára, vagy valaminek az igénybevételeért kifizetett összeg. A díj fogalma tehát a fizetési kötelezettséggel azonosítható, a díjmentesség vagy a 0.-forint, ezért nem tekinthető díjnak, mivel a fizetési kötelezettség hiányzik. A díjmentesség fogalmilag azt jelenti, hogy a díjmentesként meghatározott szolgáltatásnak nincs díja. A 0.-forint pedig nem más, mint a díjmentesség analógiája. Fenntartotta

azon álláspontját, hogy a határozat 2. számú mellékletében felsorolt szolgáltatások visszterhessé tételét csak új díj bevezetéseként lehet értelmezni. Utalt arra is, hogy az, hogy a díjmentesség és a 0.- forint nem díj, alátámasztja még, hogy a díjmentesként, vagy 0.- forintosként meghatározott szolgáltatások igénybevétele esetén a felperesnek a Pft. 23. § (1) bekezdés c) pontja alapján tájékoztatási kötelezettsége nincs. Hangsúlyozta, hogy az új díj bevezetése nem minősül díjemelésnek. A másodfokú bíróság ezzel ellentétes álláspontja téves, mind a régi Ptk., mind az új Ptk. alapján, ugyanis vagy van egy szolgáltatásnak ellenértéke, vagy nincs, azaz az adott szolgáltatás vagy visszterhes, vagy ingyenes. Ha pedig az adott szolgáltatásnak nincs ellenértéke, akkor díja sincs, és ez megfordítva is igaz. Ezen álláspontot támasztja alá egyébként a Pftv. is, amely a díjat a fizetési kötelezettséggel azonosítja, konkrétan a díj és az ellenérték közé egyenlőségjelet tesz, amit a Pftv. indokolása is alátámaszt. Ebből következően tévesnek ítélte az alperes a másodfokú bíróság azon megállapítását is, amely szerint új díj bevezetésére csak akkor kerülhet sor, ha a felperes új szolgáltatást vezet be. A régi Hpt. 210. § (12) bekezdése ugyanis általában tiltja az új díj bevezetését, függetlenül attól, hogy a pénzügyi intézmény és az ügyfél (fogyasztó) között létrejött szerződésben rögzített, már létező, vagy a szerződés megkötését követően bevezetett szolgáltatásról van szó. A másodfokú bíróság álláspontjának elfogadása esetén a pénzügyi intézmények a régi Hpt. 210. § (12) bekezdésébe ütközés nélkül vezethetnének be új jogcímen díjakat, a köztük és az ügyfelek között létrejött szerződésben rögzített szolgáltatások vonatkozásában, ez azonban nyilvánvalóan kizárt. Mindezekből levezetve azért is jogsértőnek tartotta az alperes a másodfokú bíróság döntését, mert a régi Hpt. 210. § (12) bekezdésébe ütközően egy új fizetési kötelezettséget jogszerű díjemelésnek tekint, ami mellesleg tulajdonképpen meg sem történt.

A felülvizsgálati kérelemben hivatkozott arra is a alperes, hogy a másodfokú bíróság túlterjeszkedett a felperes keresetén, és elvonta az alperes jogorvoslathoz való jogát. A felperes keresetében ugyanis nem hivatkozott sem a Pti.-re, sem a tranzakciós illeték fogalmára, és arra sem, hogy a tranzakciós illeték nem őt terhelné a jogszabály szerint. A felperes keresetében a tranzakciós illetékre, valamint a Pti-re kizárólag azzal összefüggésben hivatkozott, hogy a Pti. jelentette számára az álláspontja szerint jogszerű díjemelés alapját jelenő jogszabályi környezet változását, illetve éppen azt szögezte le, hogy a felperest terhelő pénzügyi tranzakciós illeték a fogyasztókra áthárítható (de nem fő szabályként általuk viselendő). Állította azt is az alperes, hogy a jogerős ítélet ezért a Pp. 3. § (2) bekezdésébe ütközik, és sérti az Alaptörvény XVIII. cikk (7) bekezdését.

Az alperes felülvizsgálati kérelmében kérte a felülvizsgálati

kérelem tárgyaláson történő elbírálását.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályban tartására irányult.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A Kúria álláspontja szerint az ügyben eljáró bíróságok megfelelő alapossággal feltárták az ügyben irányadó tényállást, és abból az ide vonatkozó jogszabályi rendelkezések helyes értelmezésével helytálló jogi következtetést vontak le, azzal a Kúria is egyetértett.

Kiemeli a Kúria, hogy a Pp. 270. § (2) bekezdése és 272. § (2) bekezdése értelmében a felülvizsgálati eljárás során kizárólag a jogerős ítélet jogszerűsége vizsgálható, a Pp. 275. § (2) bekezdésének megfelelően a felülvizsgálati kérelemmel érintett körben.

A Kúria a perben vizsgált jogkérdéseket illetően a másodfokú bíróság jogerős ítéletében foglalt jogértelmezéssel értett egyet.

Hangsúlyozza a Kúria, hogy a Hpt. 210. §-ában foglalt (11) és (12) bekezdés - amely a közigazgatási eljárás során és a perben is a vizsgálat tárgyát képezte -, fogyasztóvédelmi célú rendelkezések. Az alperes eljárása során a Pti. rendelkezéseivel összhangban megkísérelte azokat a fogyasztók védelme érdekében értelmezni, azonban ennek során részben téves jogi következtetésre jutott.

Nem vitás, hogy a Hpt. 210. § (11) bekezdése lehetővé teszi a fogyasztóval/ügyféllel kötött szerződések egyoldalú módosítását, még akkor is, ha ez a módosítás az ügyfél számára kedvezőtlen. Ezen (11) bekezdés meghatározza az ilyen esetben követendő eljárási rendet, és azokat a feltételeket, amelyek betartása esetén ez a kedvezőtlen kimenetelű egyoldalú módosítás jogszerűnek tekintendő.

Az alperes felülvizsgálati kérelmének logikai felépítését követve a Kúria elsőként a közigazgatási határozat rendelkező része I., I/A., I/B. rendelkezéseinek tekintetében elfoglalt jogerős ítéletbeli álláspontot vizsgálta, a felülvizsgálati kérelembeli kifogások tükrében. Ezen rendelkezések hatályon kívül helyezéséről és az alperes díjszámítási mód megváltoztatása körében új eljárásra kötelezésről a másodfokú bíróság rendelkezett. A Kúria az ezzel kapcsolatos jogerős ítéletbeli érveket osztotta. Az alperesi célvizsgálat megállapította, hogy a felperes megváltoztatta a szolgáltatási díjai számítási módját, amelynek fix összegű részei több díj esetében is meghaladták a korábban meghatározott fix díjakat. Ez a módosítás az ügyfelekre nézve hátrányosabb díjakat eredményezett. Ennek egyik oka a tranzakciós illeték bevezetése

lehetett, azonban a szolgáltatási díjak megváltoztatásának okai nem voltak megállapíthatók, és az sem, hogy az ily módon keletkezett végösszeg azonos-e az alapösszegnek a tranzakciós illetékkel megemelt összegével, azon belül marad-e vagy meghaladta azt. Helyesen érvelt azzal a felperes, hogy a Hpt. 210. §-ának (11) és (12) bekezdése együttes alkalmazása esetén sem feltétlenül vezet jogszerűtlen eljáráshoz a számítási mód megváltoztatása, de ennek tisztázására az alperesi eljárásban nem került sor. A Pti. 5. §-a arról rendelkezik, hogy a pénzügyi tranzakciós illetékfizetési kötelezettséget - fő szabályként - a pénzforgalmi szolgáltató köteles teljesíteni. a 7. és 8. §-ban meghatározza ennek módját is, azonban sem a Pti., sem egyéb jogszabály nem tartalmaz tiltó rendelkezést arra nézve, hogy a pénzforgalmi szolgáltató az emiatt keletkezett többletköltségeit, terheit nem háríthatja át az ügyfelekre. Ennek megtörténte tehát alapvetően jogszabályba ütközőnek nem tekinthető, különösen a Hpt. 210. § (11) bekezdésében foglaltak betartása esetén. A másodfokú bíróság ezzel kapcsolatos érvelése logikus és okszerű volt, a tranzakciós illeték ténylegesen ügyféli rendelkezéshez kapcsolódik, és jogos indokul szolgálhat ahhoz, hogy a hitelintézet a szolgáltatási díjai meghatározásánál ezt is figyelembe vegye, annak összegével azokat megemelje. Mivel a Hpt. 210. § (11)-(12) bekezdése nem tiltja a díjak számítási módjának egyoldalú megváltoztatását, még az ügyfelek hátrányára sem - vizsgálat tárgyát kell, hogy képezze, hogy ezen változtatás ténylegesen a fogyasztók széles rétege számára előnyös, vagy hátrányos eredménnyel jár-e, tehát végeredményben megállapítható-e a felperesi jogszabálysértés e körben.

Az új díj tekintetében a Kúria ugyancsak egyetértett a másodfokú bíróság álláspontjával. Helytállóan került meghatározásra már az elsőfokú bíróság részéről is, hogy e tekintetben az alperesi határozat nem minősül jogszerűnek, így hatályon kívül helyezésének van helye, a másodfokú bíróság által mellőzött intézkedés, azaz az új eljárás elrendelése nélkül.

A Hpt. 210. § (12) bekezdés alkalmazásában „új díjnak” minősülő tételek kapcsán a Kúria az alábbiakra mutat rá. Nem vitás, hogy a felperes vagy az ügyfelei között létrejött szerződésben a felek abban állapodtak meg, hogy egyes szolgáltatások ellenszolgáltatása az adott időpontban 0.- forintos, ingyenes, díjmentes, stb. volt. Minden szerződés tartalmazta ugyanakkor a szerződés egyoldalú módosítására vonatkozó rendelkezéseket is. Ez tehát magában hordozta annak lehetőségét, hogy ez a díjmentesség, ingyenesség nem marad változatlan. A szolgáltatások tehát valójában visszatérhesek voltak, hiszen azokhoz ellenérték kapcsolódott, csupán annak mértéke tekintetében állapodtak meg a felek az ingyenességben, a díjmentességben vagy a 0.- forintban. Ezzel együtt a felek megállapodtak abban is, hogy a felperes jogosult az ellenérték mértékét módosítani. Ebből következően a felperes számára a

díjmódosítás lehetősége, a tényleges díj megállapítása adott volt, azzal, hogy ez esetben is a Hpt. 210. § (11) bekezdésében foglaltak betartására volt köteles, amennyiben az az ügyfél számára kedvezőtlennek minősült. Ezekben az esetekben leszögezhető, hogy az ingyenességről, díjmentességről történő díjmegállapítás ebbe a kategóriába esett, így a felperes ezen jogszabályi rendelkezés betartásával volt köteles eljárni. A díjmódosítás tekintetében hangsúlyozza a Kúria, hogy a Hpt. 210. § (12) bekezdése nem általánosságban tiltja a díjak bevezetését, függetlenül attól, hogy a díjakért nyújtott szolgáltatás szerepel-e a szerződésben, mert ha így lenne, a Hpt. 210. § (11) bekezdésében írt eljárási rend és jogosultság nem érvényesülhetne. A Hpt. hivatkozott rendelkezéseiből levezetve csak azon szolgáltatások vonatkozásában nem tekinthető új díjnak a 0.- forintos díj megemelése, amely jogcímet, szolgáltatást a szerződés már tartalmazza. A Hpt. 210. §-ának (10) bekezdésében a jogalkotó a szerződésbe új díj bevezetését tilalmazza, azaz egy meglévő szerződésnek olyan szolgáltatással és ahhoz kapcsolódó díjjal történő kibővítését, amely a szerződő felek eredeti megállapodásában nem szerepelt. Ennek megfelelően a 40 számlaterméket érintően 57 db korábban ingyenes vagy díjmentes, avagy 0.- forintos díjazásúnak kijelölt szolgáltatásnak a Pti. hatálybalépés után az ügyfél által fizetendő díjhoz kötése nem minősül új díj bevezetésének.

Nem találta megalapozottnak a Kúria az alperesnek azon felülvizsgálati kérelembeli kifogását sem, hogy a másodfokú bíróság túlterjeszkedett a felperes keresetén, és elvonta az alperes jogorvoslathoz való jogát. A jogerős ítéletben foglalt döntés semmilyen vonatkozásban nem jelent a kereseti kérelemben való túlterjeszkedést. A felperes a keresetében a az alperes határozatának jogszerűségét vitatta, annak hatályon kívül helyezését kérte. E kereseti kérelem keretei között hozta meg döntését a másodfokú bíróság is. Ehhez szükségképpen hozzátartozott az, hogy a jogerős ítélet indokolásában az alkalmazott jogszabályi rendelkezéseket értelmezze, az ügyre vonatkoztatott alkalmazásokat jogi okfejtésével alátámasztja. Tévedett tehát az alperes, mikor ezt kifogásolta, és jogorvoslati jogát korlátozottnak tartotta. Tekintve, hogy e rendkívüli jogorvoslati kérelmet - a felülvizsgálati kérelmet - éppen az alperes terjesztette elő, így a jogorvoslati jog korlátozása emiatt sem volt értelmezhető. Egyéb iránt a másodfokú bíróság nem vizsgált olyan kérdést, és nem tett olyan intézkedést, amit az elsőfokú bíróság ne tehetett volna meg, eljárása körébe nem vont olyan jogkérdést, amivel kapcsolatban az alperes már korábban ne nyilatkozhatott volna.

Minderre tekintettel a Kúria megállapította, hogy a jogerős ítélet nem jogszabálysértő a felülvizsgálati kérelemmel érintett körben, ezért azt a Pp. 275. § (3) bekezdés alapján hatályában fenntartotta.

A felülvizsgálati eljárásban felmerült felperesi perköltség megfizetésére a Kúria az alperest a Pp. 270. § (1) bekezdés folytán alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdés szerint kötelezte.

A tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket az alperes személyes illetékmentességére tekintettel a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a értelmében az állam viseli.

Budapest, 2016. január 26.

Dr. Kárpáti Zoltán s.k. a tanács elnöke, Dr. Fekete Ildikó s.k. előadó bíró, Dr. Kovács Ákos s.k. bíró